

RAŠTAS DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ AKCINEI BENDROVEI „KLAIPĖDOS NAFTA“

Šiuo raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių (toliau – Raštas) pateikiami akcinės bendrovės „Klaipėdos nafta“ (toliau – Bendrovė) akcininko – valstybės (toliau – Akcininkas), atstovaujamos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, – lūkesčiai dėl Bendrovės ir jos patronuojamų bendrovių (toliau – Grupė) veiklos kryptių, principų, tikslų ir prioritetų.

Rašte pateikiami trumpojo ir vidutiniojo laikotarpio Akcininko lūkesčiai bei ilgojo laikotarpio Bendrovės vystymosi lūkesčių gairės. Raštas turėtų tapti pagrindu rengiant ir peržiūrint Bendrovės ir atskirų Grupės įmonių strategijas, taip pat metinius veiklos planus. Raštas turėtų būti vertinamas Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos bei kitų valstybės politiką energetikos srityje formuojančių teisės aktų, taip pat Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių valstybės valdomų įmonių veiklą, kontekste. Rašto nuostatos taikomos ir Grupės veiklai.

Raštu nesiekama apriboti ar išplėsti Akcininko, Bendrovės, atskirų Grupės bendrovių, jų valdymo organų teisių ar pareigų. Bendrovė ir jos valdymo organai, visų pirma, privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais (nepriklausomai nuo to, ar jie nurodomi Rašte), Grupės bendrovių įstatais, akcininkų priimtais sprendimais, gerąja įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimamus sprendimus. Įgyvendindama Rašte išdėstytus Akcininko lūkesčius, Bendrovė ir jos valdymo organai privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais. Bendrovė yra atsakinga už skaidrų Grupės veiklos valdymą ir koordinavimą, efektyvumo didinimą, siekiant teikti konkurencingas paslaugas klientams ir užtikrinant socialiai atsakingą ilgalaikės vertės valstybei didinimą.

GRUPĖS VEIKLOS SRITYS IR FUNKCIJOS

Bendrovė yra naftos produktų ir suskystintųjų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalų operatorius.

Bendrovės veiklos, turinčios valstybės interesą:

- Naftos ir jos perdirbimo produktų (toliau – naftos produktai) terminalų valdymas. Bendrovė valdo naftos produktų krovos ir saugojimo terminalus Klaipėdos uoste ir Subačiuje (Kupiškio r.), užtikrina naftos produktų tiekimą į Lietuvos rinką ir jų saugojimą. Subačiaus terminale Bendrovė teikia ilgalaikio naftos produktų saugojimo paslaugas, šiame terminale saugomos valstybės kaupiamos naftos produktų valstybės atsargos. Klaipėdos terminale Bendrovė užtikrina naftos produktų importo į Lietuvos rinką galimybę.

- Klaipėdos SGD terminalo valdymas.

Bendrovei taikomas Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas, pagal kurį Bendrovė įtraukta į antros kategorijos nacionaliniam saugumui

užtikrinti svarbių įmonių sąrašą, o Bendrovės valdomi naftos produktų terminalai Klaipėdoje ir Subačiuje yra įtraukti į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą.

Bendrovė taip pat vykdo komercines veiklas – teikia naftos produktų ir kitų skystųjų energijos produktų krovos, saugojimo, maišymo bei kitas sus tuo susijusias paslaugas, dalyvauja kitose šalyse įgyvendinamuose SGD terminalų ir susijusios infrastruktūros statybos ir valdymo projektuose – teikia konsultacijas, siūlo SGD terminalų ir (ar) susijusios infrastruktūros valdymo ir priežiūros paslaugas bei investuoja į šiuos projektus.

GRUPEI KELIAMİ TIKSLAI, VEIKLOS LŪKESČIAI

Lietuvos energetinės nepriklausomybės užtikrinimas

Bendrovė turi užtikrinti, kad SGD laivas-saugykla „Independence“ būtų įsigytas nuosavybės teise iki 2024 m. gruodžio 31 d., taip pat turi užtikrinti ilgalaikę Klaipėdos SGD terminalo veiklą iki 2044 m. ir sklandų SGD terminalo eksploatavimą. Bendrovės valdymo organai yra atsakingi, kad Bendrovė tinkamai pasiruoštų SGD laivo-saugyklos „Independence“ naujos eksploataavimo paslaugos sutarties pasirašymui, identifikuojant rizikos veiksnius ir nustatant rizikas valdančias sutarties sąlygas.

Bendrovė turi dėti maksimalias pastangas užtikrindama fizinę ir kibernetinę Bendrovės valdomų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugą. Bendrovė turi įvertinti galimas hibridines, karines grėsmes ir, bendradarbiaudama su atsakingomis valstybės įstaigomis ir institucijomis, imtis reikalingų priemonių visapusiškai šių objektų apsaugai užtikrinti.

Klaipėdos SGD terminalas įrengtas įgyvendinant Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytus valstybės energetikos politikos tikslus ir uždavinius. Paskirstydama ilgalaikius ir trumpalaikius SGD terminalo pajėgumus Bendrovė turi atsižvelgti į nacionalinius gamtinių dujų tiekimo ir nacionalinio saugumo užtikrinimo poreikius.

Bendrovė turi užtikrinti sklandų naftos terminalų darbą ir gerą infrastruktūros techninę būklę. Bendrovė privalo užtikrinti sąlygas valstybės naftos produktų atsargų ilgalaikiam saugojimui.

Transformacija ir tarptautinė plėtra

Bendrovė privalo turėti ilgalaikę strategiją, kurios įgyvendinimas leistų užtikrinti nuoseklų Bendrovės augimą ir konkurencingumą veikiant anglies dioksido neišskiriančioje ekonomikoje, prisitaikant prie Europos Sąjungos žaliojo kurso ekonomikos transformacijos. Minėtoje strategijoje laikotarpis iki 2030 metų turėtų būti planuojamas detalai, o 2030–2050 metų laikotarpis – numatant prioritетines kryptis, bei Bendrovės siekiamus verslo plėtros tikslus ir rodiklius. Nagrinėjant Bendrovės plėtros ir augimo kryptis ypatingas dėmesys strategijoje turėtų būti skiriamas:

- veiklos diversifikavimui ir priklausomybės nuo atskirų klientų mažinimui;
- verslo plėtros galimybių nagrinėjimui įsitvirtinant vėjo parkų, vandenilio, taip pat energetinės salos, kurioje iš jūrinio vėjo pagamintos elektros energijos būtų gaminamas vandenilis, vertės grandinėse, sintetinio metano, sintetinio metanolio, amoniako ir kitų energijos nešėjų, tvarios ir aukštos pridėtinės vertės naftos chemijos, energetikos sektoriaus ir pramonės dekarbonizacijos (pvz. CO₂ surinkimo, panaudojimo ir saugojimo) vertės grandinėse;

- tarptautinei SGD terminalų veiklos operavimo ir priežiūros paslaugų plėtrai, didinant tarptautinės plėtros generuojamą grąžą akcininkams;
- Klaipėdos SGD terminalo pajėgumų išplėtimui ir SGD terminalo komercinės (nereguliuojamos) veiklos plėtrai ir nereguliuojamos veiklos grąžos didinimui;
- Analizei, kokia veikla (-os) generuotų didžiausią grąžą panaudojant Bendrovės valdomą išskirtinės vertės teritoriją Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste;
- nereguliuojamų veiklų plėtrai ir nereguliuojamos veiklos grąžos didinimui;
- konkurencingumui, veiklos efektyvinimui, skaitmenizacijai, darbo ir techninės saugos kultūros didinimui;
- aplinkos apsaugai, šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų mažinimui, kaštų ir naudos analize pagrįstu energijos apsirūpinimu Bendrovei priklausančiais atsinaujinančios energijos išteklių gamybos šaltiniais.

Bendrovės pavadinimas nebeatpindi išsiplėtusios Bendrovės veiklos. Ilgalaikės strategijos rengimas ir pristatymas turi tapti svarbia Bendrovės įvaizdžio keitimo proceso dalimi.

Bendrovė turi dalyvauti Lietuvos energetikos sektoriaus transformacijoje Lietuvai pereinant prie žaliosios energetikos ir siekti įsitvirtinti švarios energijos vertės grandinėse. Siekdama šio tikslo Bendrovė turi išnaudoti tiek turimas logistikos, infrastruktūros eksploatavimo, infrastruktūros projektų įgyvendinimo kompetencijas, tiek ir nuosekliai bei kryptingai auginti Bendrovės kompetencijas klimatui neutralios energetikos srityje.

Bendrovė turi ir toliau siekti išnaudoti turimą potencialą – sukauptą unikalią patirtį ir žinias įrengiant ir valdant Klaipėdos SGD terminalą – ir plėsti Bendrovės veiklas dalyvaudama kitose šalyse vystomuose SGD terminalų ir skystųjų energijos produktų (naftos, aukštos pridėtinės vertės naftos chemijos ir biodegalų) projektuose kaip investuotoja, infrastruktūros operatorė, teikdama konsultacijas ar kitomis formomis bei identifikuodama naujas galimas verslo nišas. Ši veikla ilguoju laikotarpiu turėtų sudaryti reikšmingą Bendrovės pajamų dalį. Bendrovė turi didinti tarptautinės plėtros generuojamą grąžą akcininkams.

Finansiniai lūkesčiai

Bendrovės veiklos pelningumas turi būti ne mažesnis kaip Vyriausybės nustatytas rodiklis. Bendrovė, konsultuodamasi su valstybės valdomų įmonių valdymo koordinavimo centru dėl Bendrovės veiklos rodiklių lygio nustatymo, turėtų orientuotis į geriausių komercinių praktikų lygmenį.

Bendrovė turi išlaikyti nuoseklų dividendų politikos vykdymą, o Bendrovės mokamas dividendų lygis turi būti ne mažesnis, nei Vyriausybės nustatytas. Bendrovė vidutinio laikotarpio perspektyvoje – tarptautinės plėtros etape – turėtų planuoti ne mažesnę kaip 5 mln. Eurų metinį dividendų lygį nuo 2026 metų, o ilguoju laikotarpiu – įgyvendindama Bendrovės ilgalaikę strategiją – ne mažiau kaip 12 mln. Eurų metinių dividendų nuo 2030 metų.

Sudarydama naftos produktų krovos sutartis su Klaipėdos naftos terminalo klientais Bendrovė turi užtikrinti maksimalią naudą akcininkams. Bendrovės valdoma SGD paskirstymo stotis turi veikti pelningai.

Bendrovė turi užtikrinti nuoseklią ir tvarią Bendrovės veiklų plėtrą, vystydama esamas bei naujas grąžą generuojančias veiklas ir įgydama tam reikalingų kompetencijų. Bendrovės investicijos turi būti paremtos kaštų ir naudos analizėmis, Bendrovės konkurencingumą didinančiais sprendimais ir Bendrovės veiklos sričiai priskirtinų valstybės energetikos strateginių tikslų įgyvendinimu. Bendrovės investicijos turi būti vykdomos laikantis finansinės drausmės principų – projektų grąža turi atitikti prisiimamą riziką, o projektų skolos lygis turėtų atitikti rinkos praktiką. Investuojant už Lietuvos ribų, turėtų būti tinkamai įvertinta šalies rinkos rizika ir užtikrinta atitinkama kapitalo grąža. Bendrovės valdymo organai turi užtikrinti optimalią Bendrovės kapitalo struktūrą.

Akcininkas tikisi, kad į Bendrovės strateginį veiklos planą bus įtraukti pagrindiniai finansiniai rodikliai ir specializuoti rodikliai, taip pat ir nefinansiniai specializuoti rodikliai, o jų pasiekimas bus užtikrintas.

GRUPĖS VEIKLOS PRINCIPAI

Grupės įmonių valdysena

Grupė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus. Bendrovė turi užtikrinti efektyvią Grupės veiklą, efektyvią Grupės įmonių priežiūrą ir kontrolę. Bendrovė turi užtikrinti, kad Grupės įmonių strateginiai projektai būtų laiku ir tinkamai įgyvendinti.

Bendrovės ir Grupės įmonių vadovams keliami ilgalaikiai tikslai turi atitikti Bendrovės ilgalaikius tikslus bei gerąsias tarptautines praktikas. Šie tikslai turėtų apimti veiklos saugumo ir patikimumo užtikrinimą, Bendrovės transformacijos įgyvendinimą, efektyvumo didinimą, akcininkų grąžos ir kapitalo grąžos didinimą, šiltnamio efektą sukeliančių emisijų mažinimą bei aplinkos apsaugą, darbuotojų saugą, socialinės atsakomybės ir gerosios įmonių valdysenos praktikos gerinimą. Bendrovės valdymo organai turi nustatyti tiek finansinius, tiek nefinansinius lūkesčius Grupės įmonėms, kurių Bendrovė siektų savo dukterinėse bendrovėse.

Būtina užtikrinti, kad Bendrovės valdyba tvirtintų ir prisiimtų atsakomybę už svarbiausius sprendimus bei Bendrovės strategijos įgyvendinimą. Siekdama Grupės įmonių veiklos efektyvumo, Bendrovė turi užtikrinti, kad Grupės įmonėms būtų išskirti aiškūs, ambicingi ir prasmingi tikslai, suformuluoti jų vertinimo rodikliai ir užtikrinta efektyvi jų įgyvendinimo priežiūra. Grupėje turi veikti efektyvi ir konkurencinga atlygio sistema, sudaranti pagrindus tikslams įgyvendinti.

Bendrovė turi turėti aukščiausią korporatyvinio valdymo brandos lygį (A+), remiantis Valdymo koordinavimo centro vertinimu ir suteikiamu korporatyvinio valdymo lygio indeksu. Bendrovė ir toliau turi vadovautis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) gerosios valdysenos rekomendacijomis, NASDAQ biržos reikalavimais ir gerąja tarptautinių įmonių valdysenos praktika, taip rodydama sektiną pavyzdį kitoms valstybės valdomoms įmonėms.

Bendrovės korporatyvinio valdymo modelis turi būti pritaikytas skaidriai, efektyviai, koordinuotai, kokybiškai ir rezultatyviai veiklai užtikrinti. Akcininkas tikisi, kad siekiant efektyvumo ir poreikio plokštinti įmonės valdymo modelį, Bendrovė peržiūrės korporatyvinio valdymo modelį ir pasibaigus esamos sudėties Bendrovės valdybos kadencijai visas esmines kompetencijas sutelks viename organe – Bendrovės valdyboje.

Akcininkas tikisi, kad Bendrovė proaktyviai skatins energetikos ir energetikos inžinerijos profesijų populiarinimą Lietuvoje (energetikos įmonių stipendijos, mokamos praktikos vietos įmonėse, dalyvavimas studijų ar karjeros parodose, komunikacija).

Skaidrumas. Bendrovė privalo savo veikloje taikyti aukščiausius skaidrumo standartus ir depolitizuotos veiklos principus. Bendrovė turi tobulinti metinio pranešimo turinį, stiprinti darnumo ir atskaitomybės praktikas, užtikrinti efektyvią korupcijos prevenciją, reiškiančią nulinę toleranciją korupcijos apraiškoms visose Grupės bendrovėse. Bendrovė privalo nuolat vertinti nepotizmo ir kronizmo keliamas grėsmes, užtikrinti efektyvią interesų konfliktų valdymo sistemą. Grupės įmonės turi atitikti teisės aktų reikalavimus dėl duomenų viešinimo įmonių interneto svetainėse.

Veiklos efektyvumas. Bendrovė turi didinti veiklos efektyvumą – optimaliai paskirstyti turimus išteklius, identifikuoti rizikos veiksnius ir juos valdyti, efektyviai priimti sprendimus, gerinti teikiamų paslaugų kokybę, užtikrinti kokybišką procesų, projektų valdymą ir didinti produktyvumą.

Bendrovė turi reguliariai atlikti turto valdymo meistriskumo (angl. *operational excellence*) lyginamąją analizę ir palyginti Bendrovės turto valdymo efektyvumą su kitais geriausiai valdomais naftos ir SGD terminalais Europoje tam, kad būtų objektyviai įvertintos Bendrovės stipriosios pusės ir tobulinimo galimybės.

Bendrovė turi užtikrinti ekonomiškai naudingiausią Klaipėdos SGD terminalo paslaugų kainodaros ir pajėgumų užsakymo modelį. Bendrovė privalo užtikrinti efektyvų SGD terminalo sąnaudų valdymą bei SGD terminalo pajėgumų išnaudojimą. SGD terminalo veiklos rezultatas turi būti vertinamas ne tik pagal sukuriamą grąžą Bendrovei ir jos akcininkams, bet ir pagal bendrą socialinę ir ekonominę grąžą valstybei, piliečiams, poveikį gamtinių dujų sektoriui.

Bendrovė, atsižvelgdama į rinkos pokyčius, optimaliai išnaudodama turimą infrastruktūrą, turi plėsti perkraunamų produktų ir paslaugų spektrą, didinti terminalų veiklos apimtį ir grąžą. Vykdam efektyvią naftos ir naftos produktų terminalų veiklą, turi būti maksimaliai išnaudojamos naftos ir jos produktų importo per Lietuvą ir eksporto į kitas šalis galimybės. Šios veiklos pelningumas turi būti ne mažesnis nei konkurencinių terminalų ar kitų panašių įmonių pelningumas.

Bendrovė turi aktyviai dalyvauti įgyvendindama energijos vartojimo efektyvumo tikslus Lietuvoje, atsižvelgdama į Europos Sąjungos priimtus tikslus iki 2030 metų. Bendrovė savo kasdienėje veikloje turi skatinti atsakingą požiūrį į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir diegti su tuo susijusias priemones. Akcininkas tikisi, kad Bendrovė didins skaitmenizaciją ir transformuosis link duomenimis grįstos organizacijos, kuri naudos duomenis ir juos vertins laiku priimdama verslo sprendimus, o skaitmenizacijos sprendimus pasitelks Bendrovės veiklos efektyvumui ir produktyvumui didinti.

Darnusis vystymasis. Aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir gerosios įmonių valdysenos (angl. *environmental, social, and corporate governance* arba ESG) politika turi būti patvirtinta Bendrovės valdymo organų ir ji turi būti įtraukta į Grupės įmonių ilgalaikius veiklos tikslus. Bendrovė turi nuosekliai įgyvendinti įsipareigojimą iki 2050 metų iki nulio sumažinti grynąjį išmetamų anglies dvideginio dujų kiekį, stebėti jo įgyvendinimą bei prisidėti prie darnaus vystymosi tikslų, kuriems Grupės įmonių veikla turi didžiausią įtaką, įgyvendinimo. Grupės įmonių veikla turi būti paremta principais, pagal kuriuos būtų siekiama ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos tikslų, atsižvelgiant į visų suinteresuotųjų šalių (vartotojų, darbuotojų, visuomenės, valstybės institucijų ir kt.) interesus pagal darnaus vystymosi principus. Grupės įmonės, veikdamos pagal socialinės atsakomybės principus, turi laikytis teisės aktų, tarptautinių normų ir etikos standartų, taip pat puoselėti pagarbą žmogui, visuomenei ir gamtai.

Inovacijos. Bendrovė turi siekti vykdomų veiklų sinergijos bei efektyvumo, diegti inovacijas savo veiklose ir ieškoti inovatyvių tarpsektorinių sprendimų elektros energetikos,

transporto ir kituose sektoriuose išnaudojant Bendrovės turimą ir kuriant naują infrastruktūrą. Bendrovė turi prisidėti prie Lietuvos energetikos srities energetikos inovacijų skatinimo.

Atsakinga ir vertybėmis grįsta veikla. Bendrovė savo veikloje turi vadovautis Bendrovės socialinės atsakomybės (angl. *corporate social responsibility* arba CSR) politika (kaip ESG politikos dalis arba atskiras dokumentas), kurią tvirtina Bendrovės valdymo organai. Ši politika turi būti paremta aukščiausiais skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartais ir gerąją tvaraus vystymosi praktiką, bei įtraukiama į Grupės įmonių ilgalaikius veiklos tikslus. Bendrovė turėtų stiprinti savo kaip darbdavio ženklą (angl. *employer branding*), diegti ir vystyti darbuotojų vertybių, kompetencijų pakeičiamumo, motyvacijos sistemas bei užtikrinti darbuotojų saugą, fizinę ir emocinę sveikatą. Bendrovė turi skirti didesnę dėmesį talentų pritraukimui ir išlaikymui, skatinti darbuotojų kompetencijų įvairovę ir siekti lyčių lygybės užimat vadovaujančias pareigas bei gaunant atlygį. Bendrovė, vykdydama veiklą, turėtų saugoti ir nuolat gerinti reputaciją, užtikrinti efektyvų bendravimą su suinteresuotomis šalimis, taip pat efektyviai naudoti išorinę ir vidinę komunikaciją.

Sveikata ir saugos kultūros vystymas. Bendrovė turi užtikrinti nuolatinį ir tvarų saugos kultūros vystymą visoje Grupėje. Bendrovė turi reguliariai vertinti savo saugos kultūrą palyginamą geriausiai valdomų terminalų pasaulyje kontekste. Bendrovė turi siekti sukurti ir užtikrinti aplinką, kurioje nekiltų traumų dėl operatyvinių incidentų (nulinė tolerancija darbų saugos pažeidimams).

ATSKAITOMYBĖ

Vadovaujantis gerosiomis valdysenos praktikomis, periodinių susitikimų tarp Akcininko, Bendrovės kolegialių organų pirmininkų ir generalinio direktoriaus metu aptarti: esminius per atskaitinį laikotarpį įvykusius įvykius, lūkesčių įgyvendinimo bei strateginių tikslų įgyvendinimo progresą ir kitus esminę reikšmę Bendrovės veiklos tęstinumui turinčius klausimus.

Akcininko atstovams, užtikrinant konfidencialumą, turi būti periodiškai ir pagal reikalavimą teikiamos ataskaitos apie strateginių projektų kuruojamose Akcininko, kaip institucijos, srityse įgyvendinimo pažangą bei prisiimamus įsipareigojimus, susijusius su regioniniu bendradarbiavimu, kitą susijusią aktualią informaciją.

Akcininkas tikisi, kad Bendrovės kolegialūs organai ir toliau tęs gerąją įmonių valdysenos praktiką ir kartą per metus atliks savo veiklos vertinimą, taip pat sutars dėl tolimesnių veiksmų siekiant tobulinti šių organų veiklą.